

HØRING – ØKOLOGI - Nye regler for kontroll med økologisk produksjon, positivlister over produkter og substanser, samt regler for økologisk heterogent planteformeringsmateriale og merking av økologiske produkter

På vegne av Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet sender Mattilsynet forslag til nytt regelverk for økologisk produksjon og merking av økologiske produkter på høring. Dette regelverket blir gjeldende i EU fra 1.1.2022.

Hovedinnhold:

Kontroll med økologisk produksjon:

- **Regler for området kontroll av økologiske virksomheter**, oppfølging av avvik og funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter (*forordning (EU) 2021/279*)
- **Regler for offentlig kontroll av dokumentasjon** hos økologiske virksomheter og grupper av virksomheter. Det blir krav om at kontrollorgan (Debio) skal gjennomføre minimum en kontroll av sporbarhet og mengdebalanse ved den årlige fysiske inspeksjonen av alle økologiske virksomheter (*forordning (EU) 2021/771*)
- **Regler for grupper av økologiske virksomheter** ("gruppesertifisering"). Dette omfatter blant annet regler for ansvar og krav til medlemmene i gruppen, og definerer krav til et internkontrollsystem (*forordning (EU) 2021/715*)
- **Regler for utforming av et økologisertifikat** i EØS-området. Økologisertifikatet viser en oversikt over hvilke aktiviteter den økologiske virksomheten har godkjenning for (*forordning (EU) 2021/1006*)

Produksjonsregler:

- **Regler for merking** av produkter, fôr- og engfrøblandinger (*forordning (EU) 2021/642*)
- **Regler for dyrkingsmetode** for økologiske spirer, karse, skudd, fôr til visse akvakulturdyr og parasittbehandling i økologisk akvakulturproduksjon (*forordning (EU) 2021/716*)
- **Regler for produksjon og markedsføring av økologisk heterogent planteformeringsmateriale** (*forordning (EU) 2021/1189*)
- **Positivlister over godkjente produkter og stoffer til bruk i økologisk produksjon** (*forordning (EU) 2021/1165*)

1. Bakgrunn

Forordning (EU) 2018/848 gir nye regler for økologisk produksjon og merking av økologiske produkter, og opphever samtidig rådsforordning (EF) nr. 834/2007. Rettsakten skal tre i kraft i EU 1. januar 2022, og fastsetter overordnede krav til økologisk produksjon og merking av økologiske landbruks- og akvakulturprodukter. I tillegg inneholder den enkelte detaljerte produksjonsregler. Rettsakten ble sendt på [høring](#) i januar 2020.

Det er i tillegg utformet utfyllende regelverk for hovedområdene *produksjonsregler, kontroll og krav som stilles ved import av økologiske produkter fra tredjeland* som skal bli gjeldende i EU fra 1.1.2022. Disse rettsaktene er under ferdigstilling i EU, og blir sendt på høring i tre høringsrunder.

Den første høringen ble sendt ut [20.05.21](#) og omfattet utfyllende regler for området produksjonsregler og regler for unntak i økologisk produksjon. Høringen vi sender ut nå omfatter nye regler for kontroll med økologisk produksjon, positivlister over produkter og substanser, samt regler for økologisk heterogent planteformeringsmateriale og merking av økologiske produkter. Senere i år vil vi sende ut den siste høringen, som i hovedsak vil omhandle nye regler for import av økologiske produkter fra tredjeland og resterende rettsakter som tidligere ikke har vært hørt.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/279, som gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 for området kontroll av økologiske virksomheter, oppfølging av avvik og funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/771, som gir nye regler for offentlig kontroll av dokumentasjon hos økologiske virksomheter og grupper av virksomheter. Det blir et nytt krav om at kontrollorgan (Debio) skal gjennomføre minimum en kontroll av sporbarhet og mengdebalanse ved den årlige fysiske inspeksjonen av alle økologiske virksomheter.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/715, som gir nye regler for grupper av økologiske virksomheter ("gruppesertifisering"). Dette omfatter blant annet regler for ansvar og krav til medlemmene i gruppen, og definerer krav til et internkontrollsystem.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/1006, som gir nye regler og modell for utforming av et økologisertifikat i EØS-området. Økologisertifikatet viser en oversikt over hvilke aktiviteter den økologiske virksomheten har godkjenning for.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/642, som gir nye regler for merking av produkter, fôr- og engfrøblandinger.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/716, som gir nye regler for dyrkingsmetode for økologiske spirer, karse, skudd, fôr til visse akvakulturdyr og parasittbehandling i økologisk akvakulturproduksjon.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/1189, som gir nye regler for produksjon og markedsføring av økologisk heterogent planteformeringsmateriale.

EU har vedtatt forordning (EU) 2021/1165, som viderefører vedleggene i forordning (EF) 889/2008 over tillatte produkter og stoffer til bruk i økologisk produksjon. Positivlistene inndeles i hovedområdene gjødsel- og jordforbedring, plantevernmidler, rengjøring og desinfisering, fôr og næringsmidler.

En EU-forordning skal tas inn i norsk rett som den er. Norge vedtar en såkalt gjennomføringsforskrift med en bestemmelse som slår fast at forordningen i EØS-tilpasset

form gjelder i Norge. I Lovdata ligger forordningen etter forskriftsparagrafene. Gjeldende økologiforskrift gjennomfører rådsforordning (EF) nr. 834/2007 med tilhørende forordninger. Siden forordning (EU) 2018/848 og tilhørende forordninger erstatter gjeldende forordninger, er det behov for å fastsette en ny økologiforskrift som erstatter *forskrift av 18. mars 2017 nr. 355 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter akvakulturprodukter, næringsmidler og fôr (økologiforskriften)*. I forskriften vil det henvises til forordning (EU) 2018/848 og utfyllende regelverk, og innholdet i forordningene vil derfor gjelde likelydende i Norge. Forordningsteksten blir å finne i tilknytning til økologiforskriften. Rettsaktene er under vurdering i EØS/EFTA-statene. Forordningene følger vedlagt på engelsk og dansk, siden norsk oversettelse ikke foreligger ennå.

2. Innholdet i nytt økologiregelverk

2.1. Nye regler for kontroll av økologiske virksomheter, og oppfølging av avvik og funn av ikke-tillatte stoffer (forordning (EU) 2021/279)

Rettsakten gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 for området kontroll av økologiske virksomheter og andre tiltak som skal sikre sporbarhet og samsvar med regelverket for økologisk produksjon. Det blir en videreføring av gjeldende regler på flere områder, men det blir noen endringer beskrevet nærmere nedenfor.

2.1.1. Regler for hvordan virksomhetene skal følge opp avvik og funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter (artikkel 1)

Det er nye regler for hvordan økologiske virksomheter skal følge opp mistanke om tilstedeværelse av ikke-tillatte stoffer eller produkter i økologiske produkter, og for å verifisere om mistanken kan bekreftes eller elimineres. Dette omfatter krav til kontroll av dokumentasjon og verifisering av økologisk produkt, og videre krav til å undersøke mulig årsak til funnet. Hvis funnet bekreftes, skal virksomheten informere kompetent myndighet eller kontrollorgan. Det er beskrevet hvilken informasjon og dokumentasjon virksomheten skal oversende i den forbindelse. Informasjonen omfatter blant annet identifikasjon av varepartiet og vareleverandør, sporbarhet, analyseresultat og informasjon om tidligere tilsvarende funn.

2.1.2. Regler for hvordan myndighetene skal følge opp funn av ikke-tillatte stoffer (artikkel 2)

Rettsakten innfører minimumskrav til hvordan kompetent myndighet og kontrollorgan skal følge opp og dokumentere funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter. Hovedformålet er å finne årsaken til funnet og verifisere om produktet er produsert i henhold til økologiregelverket eller ikke. Det er et mål at slike undersøkelser skal ferdigstilles så raskt som mulig, og de skal hensynta holdbarheten til økologiske produkter og kompleksiteten i ulike saker. Det er i hovedsak videreføring av tilsvarende krav til informasjon som skal dokumenteres i databasen OFIS (*Organic Farming Information System*) ved notifikasjon av funn i økologiske produkter, men kravene er nå konkretisert og definert i økologiregelverket. Det er et nytt krav til å utarbeide en sluttrapport over hele undersøkelsesprosessen med informasjon om hvilken informasjonsutveksling det har vært med andre kompetente myndigheter, kontrollorgan og EU-kommisjonen. Formålet er å forbedre og harmonisere oppfølgingen av funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter.

2.1.3. Merking av karens produkter av planteopprinnelse (artikkel 3)

Rettsakten viderefører tilsvarende regler som gjeldende økologiregelverk har for merking av karensprodukter av planteopprinnelse. Dette omfatter regler for utforming av merking, plassering av kodennummer for kontrollorgan og informasjon om opprinnelsesland for dyrking av landbruksingrediensene som produktet er sammensatt av.

2.1.4. Regler for gruppesertifisering (artiklene 4, 5 og 6)

Nytt økologiregelverk innfører nye regler som muliggjør å sertifisere og gi økologigodkjenning til grupper av virksomheter, såkalt gruppesertifisering. Forordning (EU) 2018/848 artikkel 36 innfører overordnede krav til et slikt sertifiseringssystem, og utfyllende regelverk gjennomføres både gjennom en delegert rettsakt (*forordning (EU) 2021/715*) og gjennom denne gjennomføringsrettsakten (*forordning (EU) 2021/279*).

Gjennomføringsrettsakten innfører et krav til maksimum størrelse på grupper på 2000 medlemmer. Det stilles krav til at et medlem kun kan registrere seg i en gruppe for et spesifikt økologisk produkt og uavhengig av hvilken aktivitet som er knyttet til dette produktet. Rettsakten innfører krav til hvilken dokumentasjon og register gruppen skal ivareta for å sikre et tilfredsstillende internkontrollsystem. Det er spesifisert krav til hvilken informasjon leder for gruppen umiddelbart skal formidle til kompetent myndighet eller kontrollorgan.

2.1.5. Regler for minimumskrav til offentlig kontroll og prøvetaking (artikkel 7)

Rettsakten viderefører tilsvarende minimumskrav for kompetent myndighet eller kontrollorgan om å gjennomføre kontroll og prøvetaking som gjeldende økologiregelverk. Det videreføres et krav om at minimum 10% av alle offentlige kontroller av økologiske virksomheter og grupper skal være uanmeldte kontroller. Det videreføres et krav om at det skal gjennomføres minimum 10% tilleggskontroller utover årlig fysisk tilsyn hos alle virksomheter og grupper. Ved planlegging av slike kontroller skal risiko for avvik hos virksomhetene vektlegges.

Det videreføres et krav om minimum 5% risikobasert prøvetaking av økologiske produkter beregnet ut ifra antall økologiske virksomheter. I gjeldende økologiregelverk er det et krav om at kun kontrollorganet skal gjennomføre prøvetakingen. Dette blir endret til et krav om offentlig prøvetaking, og prøvetakingen kan gjennomføres av både kompetent myndighet og kontrollorgan.

For grupper av virksomheter er det innført et krav om at det skal gjennomføres offentlig prøvetaking hos minimum 2% av medlemmene hvert år. Det blir krav om å gjennomføre offentlig kontroll med grupper for å verifisere at økologiregelverket etterleves og at internkontrollsystemet fungerer tilfredsstillende. Dette innebærer at kompetent myndighet eller kontrollorgan må gjennomføre fysisk inspeksjon hos minimum 5% av alle medlemmene i gruppen. Dette skal imidlertid ikke utgjøre mindre enn 10 medlemmer. Dersom gruppen har 10 medlemmer eller færre skal det gjennomføres offentlig kontroll hos alle medlemmene.

2.1.6. Krav til oppfølging av avvik (artikkel 8)

Det videreføres et krav i nytt økologiregelverk om at kompetent myndighet har ansvaret for å utarbeide en nasjonal avvikskatalog med beskrivelse av tiltak for oppfølging av avvik hos økologiske virksomheter. Rettsakten gjennomfører minimumskrav til innhold i den nasjonale avvikskatalogen, og omfatter krav til klassifisering av avvik ut fra definerte kriterier, og et krav til å beskrive tiltak for de ulike kategoriene av avvik. I vedlegg I til rettsakten er det spesifisert anbefalinger til oppfølging av avvik som EØS-landene valgfritt kan benytte. Anbefalingene

omfatter en detaljert beskrivelse av klassifisering av avvik, og videre forslag til tiltak for oppfølging av avvik i de ulike kategoriene.

2.1.7. Krav til utveksling av informasjon (artikkel 9)

Rettsakten viderefører tilsvarende regler og krav til utveksling av informasjon mellom kompetent myndighet, kontrollorgan, andre medlemsstater og EU-kommisjonen som i gjeldende økologiregelverk. Informasjonsutvekslingen skal skje gjennom OFIS (Organic Farming Information System). I vedlegg II i rettsakten fremgår notifikeringsskjemaet i OFIS, som er tilsvarende skjema som benyttes i dag.

2.1.8. Overgangsregler (artikkel 10)

Rettsakten skal tre i kraft 1.1.2022, men med følgende overgangsregler:

- Grupper som er etablert før det nye regelverket trer i kraft må senest fra 1.1.2025 oppfylle kravet om maksimum 2000 medlemmer
- Nasjonal avvikkatalog må tilpasses minimumskriteriene i artikkel 8 senest fra 1.1.2023

2.2. Nye regler for offentlig kontroll av dokumentasjon hos økologiske virksomheter og grupper av virksomheter (forordning (EU) 2021/771)

Rettsakten gir utfyllende regler til forordning (EU) 2018/848 for området offentlig kontroll av dokumentasjon hos økologiske virksomheter og grupper av virksomheter. Det blir krav om at kontrollorgan eller kontrollmyndighet skal gjennomføre minimum en kontroll av sporbarhet og mengdebalanse ved den årlige fysiske inspeksjonen av alle økologiske virksomheter eller grupper av virksomheter. Rettsakten spesifiserer krav til hvilke elementer slike kontroller skal omfatte, og ivaretar samtidig en viss grad av fleksibilitet ved at utvalg av produkter og periode skal være risikobasert.

Formålet med kontroll av sporbarhet er å sikre sporbarhet i alle faser av produksjon, foredling og omsetning av økologiske produkter. Sporbarhetsundersøkelsen skal bestå av kontroll av relevant dokumentasjon over lager og regnskap, og informasjon om identifikasjon og økologisk status på råvarer innkjøpt og brukt i produksjon og omsetning av økologiske produkter.

Formålet med kontrollen av mengdebalanse er å kontrollere om det er balanse mellom mengde økologiske råvarer innkjøpt, lagret og økologiske produkter omsatt i markedet. Virksomheten skal kunne dokumentere eventuelle tap i produksjonen, og dokumentere mengde omsatt som ikke-økologiske produkter i tillegg til økologiske produkter. I planteproduksjon skal virksomheter dokumentere størrelse på avling i inneværende og forrige sesong. I husdyrproduksjon skal virksomheten tilsvarende dokumentere antall dyr og slaktevekt i inneværende og forrige sesong. Det er et nytt krav om at kontrollorgan eller kontrollmyndighet skal utarbeide et skjema for slik sporbarhets- og mengdebalansekontroll.

Rettsakten gjennomfører nye regler for offentlig kontroll med grupper av virksomheter. Dette innebærer krav til kompetent myndighet eller kontrollorgan for gjennomføring av kontroll med gruppesertifisering. Det er spesifisert hvilke elementer som skal kontrolleres for å verifisere at gruppene har et tilfredsstillende internkontrollsystem, og for å verifisere at systemet fungerer og blir vedlikeholdt. Det skal være et risikobasert utvalg av medlemmer i gruppen for fysisk kontroll. Elementer som volum, verdi av produksjonen og sannsynligheten for avvik skal ligge til grunn for utvelgelsen. Det er et krav om at kompetent myndighet eller kontrollorgan skal observere tilsyn som internrevisorer gjennomfører, for å vurdere om internrevisjonen gjennomføres tilfredsstillende.

2.3. Nye regler for grupper av økologiske virksomheter ("gruppesertifisering") (forordning (EU) 2021/715)

Rettsakten gir utfyllende nye regler til det nye økologiregelverket for området sertifisering av grupper av økologiske virksomheter ("gruppesertifisering") (se også omtale punkt 2.1.4.).

Rettsakten gir regler for ansvar og krav til de ulike rollene og medlemmene i gruppen. Det skal være en leder for gruppen og en eller flere interne inspektører. Lederen for gruppen kan være en intern eller ekstern person, og har det overordnede ansvaret for internkontrollsystemet og for at de enkelte medlemmene følger systemet. Vedkommende har ansvar for å holde et oppdatert register over medlemmene, og godkjenne nye medlemmer/aktiviteter og følge opp avvik. Lederen for gruppen skal sikre årlig opplæring av inspektørene og evaluere deres kompetanse. Interne inspektører skal gjennomføre en årlig fysisk inspeksjon av alle medlemmene i gruppen, og skal oversende revisjonsrapporter til lederen for gruppen. Antall inspektører og kompetanse skal være tilstrekkelig og proporsjonalt til aktiviteten i gruppen.

Rettsakten gir regler for etablering av et internkontrollsystem (ICS) i gruppen, og krav til hvordan dette systemet skal fungere. For å harmonisere vurderingen av om det interne kvalitetssystemet fungerer, er det i rettsakten definert situasjoner som blir vurdert som mangler og svakheter.

Det er et krav om at medlemmene i gruppen skal være innenfor samme land for å sikre geografisk nærhet til hverandre.

2.4. Regler for utforming av et økologisertifikat med en oversikt over hvilke aktiviteter den økologiske virksomheten har godkjenning for (forordning (EU) 2021/1006)

Rettsakten gir nye felles regler og modell for utforming av et økologisertifikat i EØS-området, og endrer vedlegg VI til forordning (EU) 2018/848. Økologisertifikatet viser en oversikt over hvilke aktiviteter den økologiske virksomheten har godkjenning for. Hovedformålet med sertifikatet er å verifisere at virksomheten gjennomfører disse aktivitetene i samsvar med økologiregelverket. Sertifikatene oppdateres årlig av kontrollorganet i forbindelse med den årlige kontrollen, og informasjonen i økologisertifikatene skal som i dag være offentlig tilgjengelig. Et formål med de nye reglene er sikre felles regler og mal for økologisertifikater i EØS-området.

I sertifikatet er det en obligatorisk del med minimum opplysninger som skal fremgå, som navn/adresse virksomhet, kontrollorgan, medlemmer hvis gruppesertifisering, gyldighetsdato, hovedaktiviteter og kategorier av produkter som virksomheten produserer og hvilken status det er på produktene (økologisk, karens, ikke-økologisk). Videre er det en valgfri del hvor det kan fremgå flere detaljer om hva slags produkter som inngår i hovedkategoriene, opplysninger for å identifisere produktene, mengder og arealer hos økologiske virksomheter. I den valgfrie delen er det også tatt med muligheten for å informere om aktivitet som er satt bort til en underleverandør (f.eks. transport), men hvor ansvaret for aktiviteten ikke er satt bort.

Det kan informeres om hvilket akkrediteringsorgan som har ansvar for å akkreditere kontrollorganet. Det er til slutt tatt med en boks med mulighet for å ta med annen relevant informasjon hvis ønskelig og hensiktsmessig. Det er kompetent myndighet eller kontrollorganet som vurderer behovet for å spesifisere elementene som er med i den valgfrie delen.

2.5. Regler for merking av produkter, fôr- og engfrøblandinger (forordning (EU) 2021/642)

Rettsakten gir nye regler, men viderefører i hovedsak gjeldende regelverk for merking av produkter, fôr- og engfrøblandinger, og gjennomfører endringer i vedlegg III punkt 2.1. i forordning (EU) 2018/848. Merkingen skal sikre at økologiske virksomheter får tilgang til nødvendig informasjon om produkter er tillatt å bruke i økologisk produksjon.

2.5.1. Merking av økologiske og karensprodukter

Rettsakten gir utfyllende regler for merking av økologiske produkter og produkter under omlegging til økologisk produksjon (karens). Slike produkter skal merkes med navn/adresse på virksomhet, navn på produkt, navn eller kodenummer på kontrollorgan og hvis relevant lot identifikasjon.

2.5.2. Merking av fôrvarer

Rettsakten gir spesifikke krav til merking av fôrblandinger, og viderefører tilsvarende regler som i gjeldende regelverk (jf. artikkel 60.2 og 61 i forordning (EF) 889/2008). Det er krav om å merke sammensetning av ingredienser i økologisk fôr, og opplyse om andelen ingredienser av økologisk, karens og ikke-økologisk opprinnelse. Fôr som ikke oppfyller minimumskravet i økologiregelverket for å kunne merkes som økologisk (jf. artikkel 30.6 i forordning (EU) 2018/848), kan under visse vilkår merkes med "kan brukes i økologisk produksjon".

2.5.3. Merking av såvare - engfrøblandinger

Rettsakten gir nye regler for merking av engfrøblandinger som inneholder både økologiske og ikke-økologiske sorter og arter. Det er en forutsetning at det ikke benyttes samme sort av økologisk og ikke-økologisk opprinnelse i samme blanding. Det er ikke regler for dette i gjeldende økologiregelverk, men har vært en nasjonal praksis i mange land inkludert Norge.

Det blir krav om å merke prosentandelen av de ulike sortene og artene i blandingen, og med informasjon om karens eller økologisk opprinnelse. Det innføres et nytt krav om innhold av minimum 70% andel økologisk og karens vare beregnet ut fra vekt i engfrøblandinger. Det vil si maksimum innhold av 30% ikke-økologiske frø. Engfrøblandinger kan benyttes både til grovfôr og som grønngjødsling i økologiske virksomheter. Det er et krav om at det må søkes om tillatelse før bruk av ikke-økologiske sorter i engfrøblandinger, for å sikre at det er dokumentasjon på at økologiske sorter ikke er tilgjengelig. Det er et krav om å merke produktet med informasjon om at produktet kun kan benyttes nasjonalt og innenfor virkeområdet beskrevet i tillatelsen.

Informasjon om merking av produkter kan fremkomme i et medfølgende dokument hvis det er mest hensiktsmessig, men det er nødvendig at dokumentet med sikkerhet kan tilknyttes varepartiet. I dokumentet må det fremkomme hvem som er leverandør av produktet.

2.6. Regler for dyrkingsmetode for økologiske spirer, karse, skudd, fôr til visse akvakulturdyr og parasittbehandling i økologisk akvakulturproduksjon (forordning (EU) 2021/716)

Rettsakten gir nye regler for dyrkingsmetode for økologiske spirer, karse, skudd, fôr til visse akvakulturdyr og parasittbehandling i økologisk akvakulturproduksjon, og gjennomfører følgende endringer i vedlegg II i forordning (EU) 2018/848:

2.6.1. Dyrkingsmetode for økologiske spirer, karse, skudd

Det blir krav om å dyrke økologiske vekster i jord, men med visse unntak. Et nytt unntak er en mulighet for å dyrke økologiske spirer, karse og skudd i vann (endrer del I punkt 1.3). Det er et krav om å bruke økologisk såvare, og det er kun tillatt å dyrke i vann eller ved bruk av inert (dødt) vekstmedium for å holde på fuktigheten. Det blir forbud mot å bruke annet vekstmedium som tilfører næring, og all næringen slike vekster har behov for er lagret i selve frøet. Rettsakten klargjør at dyrking av sikori kan foregå i to faser, hvor en fase er i jord eller bruk av vekstmedium og siste fase kan foregå ved at sikori skudd ("chicory heads") fremdrives ved å dyppe i vann.

2.6.2. Parasittbehandling i akvakulturproduksjon

Det blir endringer i regler for maksimum antall parasittbehandlinger for visse fiskearter i økologisk produksjon (endrer del III punkt 3.1.4.2 e). Dette gjelder allikevel ikke for myndighetspålagt behandling.

Det blir tillatt med to behandlinger per år dersom produksjonssyklusen er mer enn 12 måneder istedenfor en grense på 18 måneder slik det er i dag. Er produksjonssyklusen under 12 måneder er det kun tillatt med én behandling per år. Denne endringen gjelder imidlertid ikke for laks, med bakgrunn i at fiskeyngelperioden er i ferskvann hvor parasitten lakselus ikke er et problem (grensen på 18 måneder videreføres). Bakgrunnen for endringen er at det for visse fiskearter er rapportert om høy dødelighet hos fiskeyngel med bakgrunn i at virksomheter utsetter behandling på grunn av grensen for antall behandlinger (f.eks. for ørret). Det er innført en ny grense for totalt fire behandlinger med parasittmidler i hele produksjonssyklusen for alle fiskearter (unntatt myndighetspålagt behandling). Merk at en produksjonssyklus regnes fra rognen er befruktet fram til slakt. I henhold til økologiregelverket omhandler begrensningen i antall behandlinger kun medikamentell behandling, og mekanisk behandling må ikke medberegnes antall behandlinger i denne sammenheng.

2.7. Regler for produksjon og markedsføring av økologisk heterogent planteformeringsmateriale (forordning (EU) 2021/1189)

Rettsakten gir nye utfyllende regler for produksjon og markedsføring av økologisk heterogent planteformeringsmateriale til artikkel 13 i forordning (EU) 2018/848. Heterogent planteformeringsmateriale er plantemateriale innenfor en enkelt botanisk taksonomisk gruppe. Plantematerialet kan ikke defineres som en sort, da det har en høy grad av genetisk og fenotypisk diversitet. Formålet er å framskaffe et plantemateriale med stor tilpasningsevne til ulike vekstbetingelser og skiftende dyrkingsforhold lokalt i økologisk produksjon. Det er forventet at plantematerialet vil endres over tid som følge av ytre påvirkninger fra mennesker og natur. Rettsakten fastsetter unntak fra kravene til godkjent sort og sertifiserte såvarer i klasse prebasis, basis og sertifisert i direktivene om handel med såvarer, settepoteter, vegetativt planteformeringsmateriale (herunder frukt- og bærplanter) og prydplanter med mer.

Rettsakten gir følgende nye regler for heterogent materiale:

- Virkeområdet er definert til å omfatte heterogent materiale av alle arter av planteformeringsmateriale (jf. artikkel 1).
- Beskrivelse av materialet, som omfatter informasjon om foredlings- og produksjonsmetode, historikk og informasjon om foreldrematerialet. Det skal beskrives materialets fenotypiske og agronomiske karakteristikk, og geografisk

utbredelse. Graden av heterogenitet kan ikke måles med ordinære metoder, og beskrivelsen av materialet er derfor sentralt (jf. artikkel 4).

- Minstekrav til identitet og kvalitet på materialet (jf. artikkel 5 og 6). Kravet til kvalitet omfatter analytisk renhet, spireevne og sunnhet, og skal minimum oppfylle kvalitetskravene tilsvarende laveste klasse i såvaredirektivene. Det er en mulighet for unntak fra kravet om spireevne dersom informasjon om spireevnen er spesifisert på merkingen av produktet.
- Krav til pakking og merking (jf. artikkel 7). I vedlegg I er det spesifikke krav til informasjon som skal fremkomme i merkingen av produktene. Det er et unntak for krav til pakking og merking av produkter for omsetning i mindre kvantum direkte til endelig bruker (artikkel 7.5). Dette gjelder kun for mindre kvantum definert i vedlegg II.
- Krav til såvarevirksomheten om internkontroll (jf. artikkel 8).
- Krav til offentlig kontroll med beskrivelse av materialet, identitet, kvalitet, sporbarhet og vedlikehold av materialet. Medlemsland skal utpeke et ansvarlig organ for slik offentlig kontroll (jf. artikkel 9).
- Krav til såvarevirksomheter om bevaring og vedlikehold av det heterogene materialet så lenge det er på markedet (jf. artikkel 10).

2.8. *Positivlister over produkter og substanser til bruk i økologisk produksjon (forordning (EU) 2021/1165)*

Rettsakten viderefører vedleggene i forordning (EF) 889/2008 over tillatte produkter og stoffer til bruk i økologisk produksjon. Disse positivlistene inndeles i hovedområdene gjødsel- og jordforbedring, plantevernmidler, rengjøring og desinfisering, fôr og næringsmidler. Det er i hovedsak videreføring av tilsvarende produkter og substanser som i gjeldende økologiregelverk, og det er kun mindre endringer og oppdateringer. Dette omfatter blant annet oppdateringer i henhold til horisontalt regelverk, og strukturen på vedleggene er endret. I tillegg er det vektlagt å ha med generelle betingelser og grunnleggende informasjon innledningsvis.

Hovedendringer i regler for bruk av produkter og substanser i økologisk produksjon:

2.8.1. Plantevernmidler (artikkel 1, vedlegg I)

Det er i hovedsak en videreføring av tilsvarende aktive stoffer til bruk i plantevernmidler som i gjeldende økologiregelverk, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg II, og kun mindre endringer:

- Det innføres en ny kategorisering av aktive stoffer i fire hovedkategorier: basisstoffer, aktive stoffer med lav risiko, biologiske kontrollmetoder inkludert mikroorganismer og øvrige stoffer
- Viderefører gjeldende regler for bruk av basisstoffer. Det er automatisk godkjenning av basisstoffer som er definert som mat og er av animalsk eller vegetabilsk opprinnelse. Basisstoffer av mineralsk opprinnelse skal først vurderes av EGTOP i forhold til nødvendigheten for bruk og vurdering etter økologiske prinsipper. I vedlegg I er det tatt med en ny klargjørende oversikt over basisstoffer.

- Et grunnleggende krav er at alle stoffer skal være godkjent etter plantevernmiddelregelverket. Stoffer som ikke oppfyller dette kravet er fjernet, som produktene bivoks og quassia ekstrakt.
- Samlebetegnelsen for "planteoljer" i gjeldende regelverk er erstattet med en oversikt over spesifikke godkjente planteoljer.

2.8.2. Gjødsel- og jordforbedringsprodukter (artikkel 2, vedlegg II)

Det er i hovedsak en videreføring av tilsvarende produkter som i gjeldende regelverk, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg I, og kun enkelte endringer:

- For produkter hvor det i gjeldende økologiregelverk er referanse til gjødselregelverket forordning (EF) nr. 2003/2003, er henvisningen erstattet med nye krav og referanse til nytt gjødselregelverk, jf. forordning (EU) 2019/1009. Det er vist til krav til innhold av næringsstoffer og partikkelstørrelse i disse produktene, jf. gjødselregelverket.
- Forbudet mot gjødsel fra industrilandbruk ("factory farming») er videreført tilsvarende som i gjeldende økologiregelverk, og skal inntil videre håndteres nasjonalt som i dag.

2.8.3. Tilsetningsstoffer og ingredienser til bruk i fôr (artikkel 3 og 4, vedlegg III)

Det er en videreføring av tilsvarende produkter og tilsetningsstoffer som i gjeldende regelverk, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg V og VI:

- Det blir videreført tilsvarende regler for bruk av fiskemel fra bærekraftig fiskeri som i gjeldende økologiregelverk. Det blir derfor videre tillatt å bruke i fôr til akvakulturdyr og enmagete dyr som fjørfe og svin.
- Det blir videreført mulighet for å bruke naturlige kilder for astaxanthin i fiskefôr til økologisk laks og ørret med tilsvarende betingelser som i gjeldende økologiregelverk.
- Muligheten for å bruke fermentert L-histidin i økologisk fiskefôr til laks og ørret blir videreført.

2.8.4. Desinfeksjons- og rengjøringsmidler (artikkel 5, vedlegg IV)

Det er en pågående prosess med evaluering og revidering av positivlisten over desinfeksjons- og rengjøringsmidler til bruk i økologiske virksomheter. I nytt økologiregelverk blir det i tillegg et nytt krav om å innføre en positivliste over produkter som kan benyttes for rengjøring og desinfisering i planteproduksjon, lager og foredlingsvirksomheter. Det er en pågående prosess for evaluering av produkter for bruk i slike virksomheter, og inntil denne prosessen er avsluttet vil det være nasjonale myndigheter som vurderer hvilke produkter som er tillatt å bruke. Ny liste over desinfeksjons- og rengjøringsmidler til bruk i alle økologiske virksomheter etter nytt økologiregelverk er foreslått å tre i kraft 1. januar 2024. Gjeldende positivliste, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg VII, vil videreføres inntil 31.12.2023. Rettsakten klargjør at regler for biocider må følges, og viser til at spesifikke produkter i vedlegg VII i forordning (EF) 889/2008 ikke er godkjente biocider og derfor ikke kan benyttes til dette formålet i økologisk produksjon.

2.8.5. Tilsetningsstoffer, substanser og ingredienser til bruk i produksjon av økologisk mat, og gjær til bruk i mat og fôr (artikkel 6, 7, 8 og 9, vedlegg V)

Det er i hovedsak en videreføring av tilsvarende produkter som i gjeldende regelverk, jf. forordning (EF) 889/2008 vedleggene VIII og IX, og med kun enkelte endringer.

- Artikkel 6 og vedlegg V del A gir en oversikt over tilsetningsstoffer og prosesseringsmidler som kan brukes i økologisk mat. Dette er tilsvarende som i gjeldende regelverk, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg VIII.

- Artikkel 7 og vedlegg V del B gir en oversikt over ikke-økologiske ingredienser som kan benyttes i produksjon av økologisk mat. Denne positivlisten skal først gjelde fra 1.1.2024, og positivlisten over ikke-økologiske ingredienser til bruk i økologisk mat, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg IX, videreføres inntil 31.12.2023.
- Artikkel 8 og vedlegg V del C gir en oversikt over godkjente prosesseringsmidler og produkter til produksjon av økologisk gjær til bruk i mat og fôr. Dette er tilsvarende som i gjeldende regelverk, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg VIII del C.
- Artikkel 9 og vedlegg V del D gir en oversikt over godkjente produkter og substanser til produksjon av økologisk vin. Dette er tilsvarende som i gjeldende regelverk, jf. forordning (EF) 889/2008 vedlegg VIIIa.

2.8.6. Produkter og substanser godkjent for bruk i økologisk produksjon i visse tredjeland (artikkel 10, vedlegg VI)

Rettsakten innfører en ny prosedyre hvor anerkjente kontrollorgan kan søke EU-kommisjonen om å tillate bruk av spesifikke produkter og substanser i økologisk produksjon i visse områder i tredjeland. Kontrollorganet skal sende en dossier til EU-kommisjonen med en beskrivelse av produktet og en begrunnelse hvorfor produktet er nødvendig å benytte for å ivareta økologisk produksjon i spesifikke områder i tredjeland. EU-kommisjonen skal evaluere søknaden og godkjente produkter eller substanser vil bli inkludert i vedlegg VI i forordningen. Godkjenningen blir gitt for en 2-årsperiode. Dersom det ikke er fremkommet ny dokumentasjon, vil produktet få en automatisk fornying i ytterligere 2 år. Det er foreløpig ingen produkter eller substanser i dette vedlegget.

2.8.7. Overgangsregler (artikkel 12)

Rettsakten definerer overgangsregler for følgende områder:

- Desinfiserings- og rengjøringsprodukter listet i vedlegg VII i forordning (EF) 889/2008 kan benyttes frem til og med 31.12.2023.
- Ikke-økologiske ingredienser listet i vedlegg IX i forordning (EF) 889/2008 kan benyttes frem til og med 31.12.2023. Økologisk mat produsert med disse ikke-økologiske ingrediensene før 1.1.2024 kan omsettes inntil lagret er tømt.
- Økologisertifikat utstedt til økologiske virksomheter før 1.1.2022 vil ha gyldighet frem til og med 31.12.2022 (jf. artikkel 68 i forordning (EF) 889/2008).

3. Konsekvensutredning

3.1. Nye regler for kontroll av økologiske virksomheter, og oppfølging av avvik og funn av ikke-tillatte stoffer (forordning (EU) 2021/279)

De nye reglene som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/279 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Nedenfor er konsekvenser av betydning for norske virksomheter og myndigheter nærmere beskrevet.

Rettsakten definerer krav til den økologiske virksomheten hvis mistanke om eller verifisert funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter. Det er viktig å forebygge mot innhold av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter. I hovedsak er dette krav som allerede er forventet at virksomheten skal følge opp ved slike saker, og formålet med nye regler er å fremme en forutsigbar og harmonisert oppfølging av dette området. Kravene inneholder en viss fleksibilitet og mulighet for å tilpasse hvilken informasjon og dokumentasjon virksomheten skal oversende kontrollorganet tilpasset relevans i saken. Rettsakten tydeliggjør hvordan funn bør følges opp og dokumenteres av Debio og Mattilsynet. I hovedsak er dette tilnærmet

gjeldende håndtering, men kravene er nå konkretisert og det blir et nytt krav for Mattilsynet å lage en sluttrapport for dokumentering av oppfølging av sakene.

Rettsakten viderefører tilsvarende regler som gjeldende økologiregelverk for minimumskrav til kontrollfrekvens og prøvetaking. Det er imidlertid svært viktig at regelverket nå åpner for at Mattilsynet kan ta prøver av økologiske produkter i tillegg til Debio. I Norge er ansvaret for tilsyn med økologiske virksomheter delegert til Debio. Selv om Debio er på årlig fysisk tilsyn hos importører, er det Mattilsynet som har ansvar for å kontrollere importerte varepartier og gjennomføre risikobasert prøvetaking av slike partier. Det er derfor av økonomisk og administrativ betydning at det er mulig å medberegne disse importprøvene i tillegg til prøver som Debio tar av norske økologiske produkter for å oppfylle kravet om minimum 5% prøvetaking av økologiske produkter.

Rettsakten innfører minimumskriterier for utarbeidelse av nasjonal avviskatalog, og disse kriteriene oppfyller Mattilsynet allerede i dag. Det blir imidlertid nødvendig at Mattilsynet oppdaterer avviskatalogen med referanser til det nye regelverket, og det vil også være naturlig å vurdere forbedringer ut ifra kriteriene i det nye regelverket. Vi vurderer det som viktig og positivt at det er valgfritt å benytte vedlegg I som grunnlag for hvilke tiltak som skal benyttes ved oppfølging av avvik. Det er også positivt at det er mulighet for fleksibilitet nasjonalt for å sikre at Debio følger opp med proporsjonale tiltak ved oppfølging av avvik og tilpasset alvorligheten ved avviket.

Mattilsynet vurderer at den nye muligheten for å sertifisere økologiske virksomheter i grupper trolig er mindre relevant for økologisk produksjon i Norge. Vi vurderer at dette mest sannsynlig er mer relevant for å harmonisere og styrke kontrollsystemet for økologisk produksjon i eksisterende grupper i tredjeland enn for innføring av nye mindre grupper i EØS-området. Vi vurderer den nye grensen på 2000 medlemmer som hensiktsmessig, selv om det kan virke begrensende på eksisterende grupper som er større enn dette i flere tredjeland. Vi vurderer imidlertid at for store grupper kan innebære en risiko for et velfungerende internkontrollsystem, og kan være en større utfordring for kontrollorgan å sikre hensiktsmessig og tilfredsstillende risikobasert tilsyn og prøvetaking.

3.2. Nye regler for offentlig kontroll av dokumentasjon hos økologiske virksomheter og grupper av virksomheter (forordning (EU) 2021/771)

De nye reglene som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/771 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Rettsakten tydeliggjør hvilke elementer kontrollorganet Debio skal kontrollere ved gjennomføring av en sporbarhetsundersøkelse og kontroll med mengdebalanse, og rettsakten ivaretar samtidig en viss grad av fleksibilitet ved at kontrollen skal være risikobasert.

Mattilsynet vurderer at kontroll med sporbarhet og massebalanse er kritiske elementer for å verifisere at økologiregelverket er fulgt. Nye regler fremmer mer harmonisert håndtering av slike kontroller, og forutsigbarhet for Debio og økologiske virksomheter. Vi vurderer at det er viktig at rettsakten ivaretar muligheten for Debio å vurdere omfanget av en slik kontroll tilpasset aktiviteten og størrelsen på den økologiske virksomheten. Debio har allerede utarbeidet hjelpemidler for inspektørene for å gjennomføre slike kontroller.

Mattilsynet vurderer at kravene som stilles til offentlig kontroll med grupper av virksomheter er akseptable, og vurderer at offentlig kontroll med grupper er viktig og kritisk for å kontrollere kvaliteten og effektiviteten av internkontrollsystemet i grupper.

3.3. Nye regler for grupper av økologiske virksomheter ("gruppesertifisering") (forordning (EU) 2021/715)

De nye reglene som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/715 om gruppesertifisering vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter.

Mattilsynet vurderer at den nye muligheten for å sertifisere økologiske virksomheter i grupper trolig er mindre relevant for økologisk produksjon i Norge. Vi vurderer at dette mest sannsynlig er mer relevant for å harmonisere og styrke kontrollsystemet for økologisk produksjon i eksisterende grupper med flere hundre medlemmer i tredjeland enn for innføring av nye mindre grupper i Norge. Det er et omfattende krav til styring av slike grupper, krav til medlemmer og leder av gruppen og detaljerte krav til et internkontrollsystem. Det er krav om at interne revisorer skal gjennomføre årlig fysisk inspeksjon av hver økologisk virksomhet, og at et eksternt kontrollorgan i tillegg skal føre årlige tilsyn med gruppen og et utvalg av medlemmene. Vi vurderer derfor at gruppen må være over en viss størrelse hvis hele gjennomføringen av internkontrollsystemet og felles markedsføringssystem skal være lønnsomt og ressursbesparende. IFOAM (The International Federation of Organic Agriculture Movements) vurderer at det minimum bør være 20-50 stykker i en gruppe for at det skal være en økonomisk besparelse med et internt kontrollsystem i en gruppe istedenfor å ha en eksternt kontroll for de enkelte virksomhetene.

3.4. Regler for utforming av et økologisertifikat med en oversikt over hvilke aktiviteter den økologiske virksomheten har godkjenning for (forordning (EU) 2021/1006)

Nye regler som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/1006 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Nedenfor er konsekvenser av betydning for norske virksomheter og myndigheter nærmere omtalt.

Rettsakten gir nye felles regler for utforming av økologisertifikatet i EØS-området. Utformingen har til nå vært bestemt nasjonalt av de ulike kontrollorganene, og det har derfor vært ulik utforming av sertifikatet mellom land. EU-kommisjonen forbereder en felles database i Traces for EØS-land og tredjeland hvor alle økologisertifikatene skal være offentlig tilgjengelig. En forutsetning for en slik felles database er en lik utforming av sertifikatene. Detaljer om utforming og bruk av databasen er under utvikling. Fordelen med en felles database er at det legger til rette for en forbedret oversikt og sporbarhet, men Mattilsynet vurderer at det er en forutsetning at det nye systemet sikrer en enkel overføring og oppdatering av sertifikatene for å forebygge mot økt administrativ byrde for kontrollorganene.

Det blir endringer i utformingen av økologisertifikatet slik det foreligger i dag. Vi har mottatt informasjon fra Debio om at de nye reglene vil medføre behov for endring i en del rutiner og fagprogram, og at det videre vil det være behov for opplæring. Debio viser imidlertid til at dette ikke innebærer vesentlige konsekvenser.

Vi vurderer at det er hensiktsmessig at det er en obligatorisk og en valgfri del i økologisertifikatet. Dette sikrer en nasjonal fleksibilitet til å vurdere hvor detaljerte opplysninger det er hensiktsmessig å ha med for ulike økologiske virksomheter. EU-kommisjonen har under utarbeidelse en veileder for å sikre harmonisert forståelse og utfylling av økologisertifikatet, og vi vurderer at dette gir et godt grunnlag for enhetlig håndtering.

3.5. Regler for merking av produkter, fôr- og engfrøblandinger (forordning (EU) 2021/642)

Nye regler som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/642 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Vi vurderer at rettsakten innebærer en nyttevirkning for økologiske virksomheter ved at rettsakten sikrer tilstrekkelig merking av fôr, og samtidig muliggjør omsetning av engfrøblandinger som inneholder både økologiske og ikke-økologiske sorter.

Rettsakten sikrer videreføring av regler for tilstrekkelig og riktig merking av økologisk fôr, slik at virksomheter har tilgang på nødvendig informasjon og bekreftelse på at fôret er tillatt å benytte i økologisk produksjon. Muligheten for å merke fôrblandinger med «kan brukes i økologisk produksjon» blir videreført når det ikke er tillatt å merke produktene som økologiske. Betingelsen for å merke et fôr som økologisk er at det kun inneholder økologiske landbruksingredienser, og at minimum 95% av produktets tørrstoff består av økologiske landbruksingredienser. Alt fôr til økologisk svin og fjørfe merkes per i dag med "kan brukes i økologisk produksjon", siden produktene inneholder fiskemel fra bærekraftig fiskeri (vill fisk) og kan inneholde inntil 5% ikke-økologiske proteinråvarer. Slik merking er også nødvendig når det brukes karensfôrråvarer, og i fôrblandinger med høyt mineralinnhold. Slik merking brukes derfor også på tilskuddsfôr.

Det blir nye regler som regelverksfester gjeldende praksis i flere land (inkludert Norge), og som tillater en viss andel ikke-økologiske sorter/arter i engfrøblandinger til bruk i økologisk produksjon. Det innføres en ny minimumsgrense for andelen økologisk eller karens opprinnelse i engfrøblandingen på 70%. Dette er tilsvarende grense som vi allerede har praktisert i Norge. Det er mangel på tilstrekkelig mengde økologiske sorter av nødvendig diversitet og kvalitet til å kunne produsere 100% økologiske engfrøblandinger. I Norge er det arter som er svært vanskelig å dyrke økologisk (f.eks. hvitkløver og engrapp), og ulike sorter har ulik evne til å overleve vinteren («vinterherdighet»). Engfrøblandinger med en viss andel ikke-økologiske sorter er derfor viktig for å sikre økologisk grovfôr av god kvalitet, og som er tilpasset dyrking i ulike deler av landet og klimaforhold.

3.6. Regler for dyrkingsmetode for økologiske spirer, karse, skudd, fôr til visse akvakulturdyr og parasittbehandling i økologisk akvakulturproduksjon (forordning (EU) 2021/716)

Nye regler som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/716 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter.

Det blir en ny klargjøring i regelverket om dyrkingsmetode for vekster som naturlig vokser i vann, og som utelukkende har behov for næringen tilgjengelig i frøet, som spirer og karse. Slike vekster skal kun dyrkes i vann eller ved bruk av dødt vekstmedium. Slikt vekstmedium benyttes kun for å holde frøet fuktig. Dødt vekstmedium betyr vekstmedium som ikke avgir næring til plantekulturen. Det skal brukes økologiske frø, siden veksten kun får næring fra frøet. Dette er i henhold til håndteringen av dette området i Norge, og er informasjon som foreligger i [Økofrødatabasen](#) for formidling av økologisk såvare. De nye reglene omfatter derfor ikke plantekulturer som er kommet lenger i vekst og som har behov for tilført næring. Dette innebærer at mikrogrønt og vekster hvor det er utviklet blader, og som har behov for mer næring enn det som er tilgjengelig i frøet, ikke blir omfattet av denne nye regelen. Etter informasjon vi foreløpig har mottatt fra næringen og Debio ser dette ut til å være tilsvarende håndtering som i dag av norske økologiske virksomheter.

For økologiske akvakulturvirksomheter i Norge innebærer nye regler ingen vesentlige konsekvenser. Vi har foreløpig kun produksjon av økologisk laks og ikke andre fiskearter, og for laks er det ingen endringer i reglene for behandling mot parasitter. Selv om det innføres en ny maksimumsgrense på fire behandlinger i akvakulturdyrets levetid, er myndighetspålagte behandlinger unntatt denne maksimumsgrensen. I henhold til økologiregelverket omhandler begrensningen i antall behandlinger kun medikamentell behandling, og mekanisk behandling må ikke medregnes antall behandlinger i denne sammenheng. Dersom den økologiske virksomheten blir pålagt å behandle økologisk laks mot lakselus kan dette derfor gjennomføres som i dag og uavhengig av antall behandlinger jf. [Forskrift om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg](#). Økologiske virksomheter skal imidlertid sikre forebyggende tiltak og bruk av biologiske metoder som rensefisk for å ivareta fiskehelse og velferd, men er pålagt å behandle dyr dersom dette vurderes som nødvendig av veterinær eller fiskehelsetjenesten.

3.7. Regler for produksjon og markedsføring av økologisk heterogent planteformeringsmateriale (forordning (EU) 2021/1189)

Nye regler for økologisk heterogent planteformeringsmateriale som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/1189 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Nedenfor er konsekvenser av betydning for norske virksomheter og myndigheter nærmere omtalt.

Det er et krav om at virksomheter meddeler til Mattilsynet visse opplysninger knyttet til omsetning av heterogent materiale (jf. forordningen (EU) 2018/848 artikkel 13(2)). Virksomheter skal også sende inn en representativ prøve av materialet. Mattilsynet skal etter en spesifikk prosedyre føre en liste over heterogent materiale som deles med EU-land og Europakommisjonen. Såvarevirksomhetene på sin side har et krav til internkontroll og å oppbevare dokumentasjon og prøver i minimum 5 år. Dette vil innebære behov for at Mattilsynet innarbeider en rutine for å motta og registrere slike meldinger om produksjon og omsetning av heterogent planteformeringsmateriale. Videre må det på plass en rutine for å listeføre slikt materiale og formidle videre til EU-land og Europakommisjonen. Det vil bli ekstra ressursbruk for Mattilsynet ved oppstart av ordningen for å få på plass en rutine. Den løpende ressursbruken vil avhenge av omfanget av ordningen.

Det er mest nærliggende at Mattilsynet fører tilsyn med omsetning av økologisk heterogent planteformeringsmateriale som en del av sitt ordinære tilsyn med såvarebransjen. Tilsynet med såvareforretningene innebærer revisjon av forretningenes internkontroll, som blant annet sjekk av dokumentasjon på at kvalitetskravene sett opp mot såvareforskriftens krav er overholdt. Mattilsynet vurderer at dette ligger utenfor Debio sitt kompetanseområde. Det er krav om at både såvarevirksomheter som omsetter og gårdbrukere som dyrker økologisk heterogent plantemateriale skal være tilknyttet økologikontrollen. Debio vil derfor være på ordinær kontroll hos disse virksomhetene for å kontrollere at regler for økologisk planteproduksjon og foredling er fulgt.

Produksjon og markedsføring av heterogent planteformeringsmateriale er helt nytt, og det er foreløpig uklart i hvilket omfang dette vil bli produsert i Norge. Generelt forventer vi begrenset omfang i dyrking av økologisk heterogent materiale i Norge. Vi vurderer at gamle «landsorter» kan være relevant som heterogent materiale. Rettsakten spesifiserer imidlertid at bevaringsverdige sorter ikke er heterogent materiale. Det er landsorter som er registrert som bevaringsverdige sorter, men øvrige landsorter kan vurderes nasjonalt om de oppfyller kriteriene i rettsakten som heterogent materiale. Dette er et område hvor det er behov for mer kunnskap, og blant annet NIBIO gjennomfører for tiden et prosjekt i samarbeid med NORSØK, Graminor, NLR og Gullimunn AS hvor gamle sorter, populasjoner av ulike krysningslinjer er under uttesting. Utvikling av nytt økologisk planteformeringsmateriale med

høyere diversitet kan ha en positiv effekt i økologisk landbruk. Slikt materiale øker biologisk mangfold og kan være mer robust mot blant annet tørke, soppjukdommer eller vannmetta jord enn ensartede sorter, selv om avlingsnivået i gode år må forventes å bli lavere enn for de beste ensartede sortene.

Mattilsynet har i regelverksprosessen vært i kontakt med Graminor og NIBIO om nye regler for økologisk heterogent materiale. Vi har mottatt tilbakemelding om at det kan bli en utfordring å kontrollere identitet og grad av heterogenitet for slikt materiale. Siden ordinær DUS-test ("distinct uniform stable") ikke er mulig, skal identifisering og sporbarhet for slikt materiale kontrolleres gjennom dokumentasjon av produksjonsmåte, beskrivelse av fenotypiske og agronomiske karakteristikk og hvis relevant informasjon om regionen hvor materialet har vært utviklet. Dette er et nytt område, og det vil derfor være behov for å opparbeide erfaring med og kunnskap om identifisering av heterogent materiale.

Det blir nødvendig å gjennomføre endring i [forskrift om såvarer](#) slik at det gjøres unntak fra dagens krav for omsetning av frø av økologisk heterogent materiale. Rettsaktene som gjelder såvarer er innlemmet i EØS-avtalen, mens direktivene om annet planteformeringsmateriale enn såvarer, ikke er en del av EØS-avtalen. Forordningene (EU) 2016/2031 og (EU) 2019/2072 om plantehelse som det også er henvist til i rettsakten, er heller ikke en del av EØS-avtalen. For områder som ikke er en del av EØS-avtalen vil nasjonale regler gjelde., og det vil vurderes nærmere hvorvidt det er nødvendig å gjøre tilpasninger i det nasjonale regelverket.

3.8. Positivlister over produkter og substanser til bruk i økologisk produksjon (forordning (EU) 2021/1165)

Nye regler som gjennomføres ved forordning (EU) 2021/1165 vurderes til ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av vesentlig betydning for norske virksomheter eller myndigheter. Det er i hovedsak videreføring av tilsvarende produkter og substanser som i gjeldende økologiregelverk, og det er kun gjennomført mindre endringer og oppdateringer. Dette omfatter i hovedsak oppdateringer i henhold til horisontalt regelverk, og endringer i strukturen på vedleggene der det er vektlagt å ha med generelle betingelser og grunnleggende informasjon innledningsvis i vedleggene. Dette sikrer tilsvarende grunnlag for videreføring av økologisk produksjon som etter gjeldende økologiregelverk. Det er områder hvor det er planlagt fremtidig oppdatering og endring, og denne prosessen vil først starte etter at nytt økologiregelverk trer i kraft.

For enkelte gjødselprodukter er det henvist til nye produktkrav i henhold til nytt gjødselregelverk. Mattilsynet er ikke kjent med at dette skal innebære konsekvenser for norske virksomheter. Det er et mål med regelmessig oppdatering og endring i positivlistene. Dersom det er områder som viser seg å være problematiske, er det muligheter for å følge opp dette ved neste revisjon. Det vil bli en prosess i 2022 med oppdatering og endringer i listen over gjødsel- og jordforbedringsprodukter.

For området produkter og tilsetningsstoffer til bruk i økologisk fôr, vurderer Mattilsynet at det spesielt er viktig at tilsvarende mulighet for å bruke fiskemel i økologisk fôr er videreført. Fiskemel er et viktig nasjonalt tilgjengelig fôrmiddel for å fremme god kvalitet på økologisk fôr som ivaretar dyrehelse og dyrevelferd.

For produksjon av økologisk fôr til laks og ørret er det viktig at det er videreført gjeldende regler med mulighet for bruk av aminosyra histidin for å ivareta fiskehelse, og mulighet for å bruke naturlige kilder for astaxanthin i fiskefôr. I naturen vil laks ha ulike skalldyr som fôrkilder som gir en rød farge på kjøttet. Denne rødfargen er også en antioksidant som er

viktig for fiskevelferden og vil føres over i rogn for å beskytte den. Det er derfor vanlig å tilsette ingredienser med tilsvarende effekt i fiskefôret.

4. Høringssvar

Høringssvar sendes inn via lenke på [Mattilsynets nettside](#). Alle høringsinnspill vil offentliggjøres på denne nettsiden til Mattilsynet.

Høringsfrist: 06.01.2022

Med hilsen

Line Ruden
Seksjonssjef
Mattilsynet, hovedkontor, seksjon planter og innsatsvarer

Vedlegg:

- [Forordning \(EU\) 2021/279 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/279 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/771 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/771 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/715 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/715 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/1006 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/1006 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/642 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/642 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/716 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/716 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/1189 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/1189 \(da\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/1165 \(en\)](#)
- [Forordning \(EU\) 2021/1165 \(da\)](#)

- [Lenke til RVU-nettside med oversikt over RVU-utredninger](#)
- Liste over høringsinstanser